

НЕПРЯМІ МОВЛЕННЄВІ АКТИ В АСПЕКТІ ПЕРЕКЛАДУ

Перекладачу у процесі перекладу тексту аби досягнути адекватності при передачі комунікативної інтенції часто доводиться застосовувати прагматичну адаптацію. Дана необхідність виникає через різницю в обсязі та характері знань адресатів оригіналу та перекладу і пов'язана з тим, що у різних лінгвокультурних спільнотах організація мовленнєвого спілкування теж відбувається по-різному. Мовленнєві акти в певній констигації здатні набувати іншої ілюктивної сили, тобто починають виражати мовленнєві повідомлення зовсім інших типів. У лінгвістиці таке явище називають «прагматичним транспонуванням пропозиції», а мовленнєвий акт, який виражає така пропозиція називають «непрямим мовленнєвим актом».

Основна класифікація типів речень виділяє такі речення: розповідні, наказові (спонукальні) та питальні. Дана класифікація засновується на комунікативному принципі, який ще називають «метою комунікації». Всі ці типи речень у процесі перекладу здатні набувати іншої ілюктивної сили. Відтак речення із ствердженню формою можуть грати роль питань для позначення впевненості або ж здогадок мовця про предмет запитання (*I suppose you've been told you're good-looking?* – Гадаю, що вам казали про вашу вроду?). Подібні речення також можуть слугувати закликком до дії (*You want me to do all that by myself?* – *Ти хочеш щоб я сама це все зробила?*). Питання (квесетиви) за своїм комунікативним спрямуванням також не завжди передають запитання. Вони можуть виражати різні відтінки думок, що в залежності від мовленнєвої ситуації окрім питання передають ще й емоційно забарвлене повідомлення, виражають оцінку, спонукування тощо (*Could you imagine giving somebody a feel and telling them about a guy committing suicide at the same time!* – Чи можете ви собі уявити, що фліртуючи з кимось, ви починаєте говорити про хлопця, що наклав на себе руки?!). Риторичні питання у свою чергу виконують роль емфатичних стверджень та, як відомо, не вимагають відповіді (*But, surely, if one lives merely for one's self, Harry, one pays a terrible price for doing so?* – *То ж справді, якщо хтось живе тільки для себе, Гаррі, то він, певно, платить сповна?*). Заперечні речення мають на меті заперечення, проте без звичної для нас частки “not” (*The hell he did, the bastard* – *Дідька він це зробив негідник*). Наказові речення можуть передавати погрозу чи глузування, проте подібні транспозиції зустрічаються досить рідко.

Отже, мова – це живе та надзвичайно гнучке явище. Вона має здатність трансформуватись із однієї форми в іншу та набувати інших значень, тим паче при перекладі. Прагматичне транспонування мовленнєвих актів при перекладі вимагає врахування комунікативно-інтенційного змісту повідомлення, аби забезпечити прагматичну рівноцінність мов оригіналу та перекладу.

Науковий керівник: Шахновська І.І., канд. філол.н., доц.